

Dodatna pitanja koja treba uzeti u obzir kod ocene eksterijera

- Prilikom ocene eksterijera u obzir treba uzeti i druge faktore kao što su kondicija i temperament životinje.
- Kondicija je funkcija odgajivačkih uslova, pre svega ishrane, tako da neke mane koje tokom ocene eksterijera ustanovimo nisu nasledne, nego posledica tehnoloških propusta, i mogu biti reverzibilne.
- Temperament u velikoj meri može biti odraz zdravstvenog stanja.
- Ukoliko je životinja živahna i vesela, bez promena u ponašanju možemo smatrati da nema vidljivih zdravstvenih nedostataka.
- Bolesne životinje sporo reaguju na nadražaje iz ambijenta i apatične su.
- Pri organizovanju javnih ocena svinja, sve jedinice moraju proći odgovarajuće kliničko ispitivanje.
- Takođe, jednom godišnje se i vrše klinička ispitivanja svih priplodnih grla na farmama svinja, prema propisima veterinarske službe.

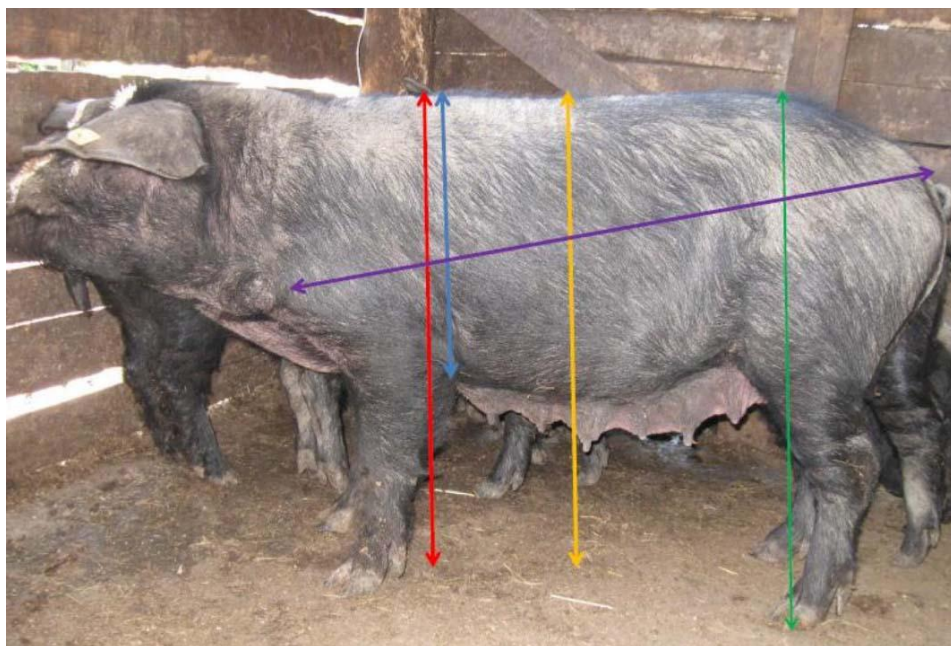
Metode ocene eksterijera

- Procena eksterijera ili vizuelna ocena posmatranjem
- Egzaktna ocena ili ocena merenjem telesnih dimenzija

Merenje eksterijera

- Osim procene eksterijera, moguće je obaviti i neka objektivna merenja kojim se može oceniti telesna razvijenost.
- Svinje nisu najpogodnije za uzimanje eksterijernih mera, jer ih je teže fiksirati i zadržati u miru i stojećem stavu.
- Za to se može koristiti uži boks (sličan individualnom boksu za krmače u pripustilištu) i meriti bez držanja.
- Grlo mora da se oslanja na sve četiri noge, s tim da su prednje paralelne, jedna zadnja noga nešto ispred druge, a glava postavljena tako da donja linija trbuha bude u produženju vilice i gronika. a postavljena tako da donja linija trbuha bude u produženju vilice i gronika
- Za merenje se koristi mali litinov štap i pantljika.

Telesne mere

Visina grebena vertikalno, od najviše tačke na grebenu do podloge, iza kičica prednjih nogu.

Visina leđa vertikalno, od mesta gde počinju slabinski pršljeni do podloge, štapom.

Visina krsta od najviše tačke na krstima do podloge.

Dubina grudi vertikalno, od mesta gde greben prelazi u leđnu liniju do grudne kosti.

Dužina trupa dijagonalno, od prednje strane lopatice do korena repa.

- Obim grudi - iza lopatica, pantljikom.
- Visina prednjih nogu - od gornje kvrge lakatne kosti do podloge.
- Visina sednjačnih kvrga - od vrha sednjačnih kvrga do tla.
- Širina sapi - horizontalno, od leve do desne sednjačne kvrge.
- Dužina glave - od potiljka do rila.
- Širina glave - na najširem delu čela između očnih lukova, šestarom.
- Obim cevanice - na najtanjem delu prednje cevanice, pantljikom.

Telesna masa

- Telesna masa(TM) osim na vagi može se izmeriti i pantljikom.
- Ima raznih formula za izračunavanje telesne mase iz eksterijernih mera.
- $TM = (\text{dužina trupa} \times \text{obim grudi}) / 160$
- $TM = -23,3998 + 0,8197X - 0,0066X^2 + 0,000103X^3$
- Gde je X obim grudi.

Relativne mere i telesni indeksi

- Osim uzetih apsolutnih mera, eksterijerne mere se mogu izraziti i relativno, u odnosu na neku eksterijernu meru koja se uzima kao osnovna (npr. visina grebena).
- Tako je npr. poželjno da dubina grudi bude 55-65 %, širina grudi i sapi oko 30 %, a dužina trupa 150 % od visine grebena.
- Telesni indeksi su proporcije najvažnijih delova tela.
- To su indeks visokonožnosti, indeks dužine trupa, indeks cevanice i dr.

Indeks dubine grudi

Primer	Visina grebena (cm)	Dubina grudi (cm)	Indeks dubine grudi (%)
Jorkšir	80	48	?
Landras	82	49	?
Hempšir	78	46	?
Durok	79	47	?
Pietren	75	43	?

Obračun indeksa

Primer	Visina grebena (cm)	Dubina grudi (cm)	Indeks dubine grudi (%)
Jorkšir	80	48	$(48/80) \times 100$
Landras	82	49	?
Hempšir	78	46	?
Durok	79	47	?
Pietren	75	43	?

Ocena eksterijera poentiranjem

- U svetupostoje složeniji sistem ocene eksterijera, gde prvo ocenjuju opšti izgled (skladnost građe tela, živahnost i pokretljivost), a zatim pojedinače delove tela (glava, vrat i grudi, širina i dubina grudi, leđna linija, sapi i butevi, koža i čekinje) sa određenim brojem poena.
- Postoji i metode kojima se može izvršiti poentiranje ekstremiteta na osnovu građe i pokretljivosti prednjih nogu, ugla između tibie i metatarsalnih kostiju, pokretljivosti zadnjih nogu i veličine papka zadnje noge.
- Moguć je i sistem za poentiranje svih parametara ocene eksterijera, a sastoji se u bodovanju u intervalu od 1 do 9, i konačna ocena je prosek po svim ocenjivanim parametrima.

Nemačka ocena

Ocjenjivačka karta DLG sustava.

1. Uzgojna vrijednost:	- zdravlje i otpornost	5 poena
	- uzgojni cilj	5 poena
2. Proizvodna svojstva:	- plodnost i spolne oznake	5 poena
	- razvijenost	5 poena
3. Tjelesna građa:	- glava, vrat i prsa	5 poena
	- širina i dubina prsa	5 poena
	- ledna linija	5 poena
	- sapi i butovi	5 poena
	- koža i čekinje	5 poena
4. Opći utisak:	- skladnost građe tijela	5 poena
	- živahnost i pokretljivost	5 poena
U k u p n o		60 poena
Klasifikacija u klase:	I. klasa	55 i više poena
	II. klasa	45 - 54 poena
	III. klasa	40 - 49 poena
	IV. klasa	manje od 40 poena

Ocena u našoj zemlji

- U našoj zemlji ocena eksterijera priplodnih grla je u okviru ocene tipa i konformacije, prema *Pravilniku o načinu ispitivanja svojstava prilodne stoke i o uslovima proizvodnje i transporta živine*.
- Priplodni podmladak ocenjuje se na kraju performans testa, nerastovi na godišnjim selekcijskim smotrama, a krmače jednom u životu.

Poena	Ocena	Krmače	Nerastovi	Priplodni podmladak
5	E	✓	✓	
4	Ia	✓	✓	✓
3	I	✓	✓	✓
2	II	✓	✓	✓
1	III	✓		

Rangiranje kao zadnji korak u oceni eksterijera

Ocena	Rangiranje priplodnih grla	Upotreba u priplodu
E	Idealan eksterijer	✓
Ia	Nema eksterijernih mana	✓
I	Nekoliko manjih eksterijernih mana	✓
II	Veći broj manjih eksterijernih mana	Samo u slučaju dobrih proizvodnih osobina
III	Teže eksterijerne mane	X